

New Books *from Poland*

[Nowe książki z Polski]

Newsletter #25
grudzień 2025 – luty 2026

Krystyna Czerni

Cisza i zgiełk obrazów

Wydawnictwo: Towarzystwo „Więź”
ISBN: 978-83-68465-06-8
Liczba stron: 368

Krystyna Czerni w swoich esejach prezentuje wybór dzieł polskich artystów plastyków. W bogato ilustrowanej książce możemy zapoznać się z pracami mniej i bardziej znanych twórców, gdzie każdy reprezentuje swój odrębny, неповtarzalny styl. Dzięki takiej formie, książki nie trzeba odkładać, żeby wyszukać omawiane dzieła, bo wszystkie mamy pod ręką. Czytanie staje się spokojnym spacerem po galerii sztuki, gdzie mamy czas na kontemplację prac m.in. Aliny Szapocznikow, Jarosława Modzelewskiego, Aldony Mickiewicz czy Ignacego Czwartosa. Czerni spogląda na wybrane dzieła z czułością przyjaciółki i wiedzą historyczki sztuki. To właśnie połączenie tych dwóch perspektyw udowadnia, że sztuka to przede wszystkim ludzie i spotkania. Przypomina też, jak ważne jest, by mówić własnym, szczerym głosem. Szukanie właściwych słów, form czy kolorów to zadanie na całe życie – nie tylko dla artystów. /MS/

MORDOWAŁ DLA HIMMLERA, OSZUKAŁ SPRAWIEDLIWOŚĆ.

FILIP GAŃCZAK

POLAKO ŻERCA

Prószyński i S-ko

Filip Gańczak *Polakożerca*

Wydawnictwo: Prószyński i S-ka
ISBN: 978-83-8391-355-1
Liczba stron: 256

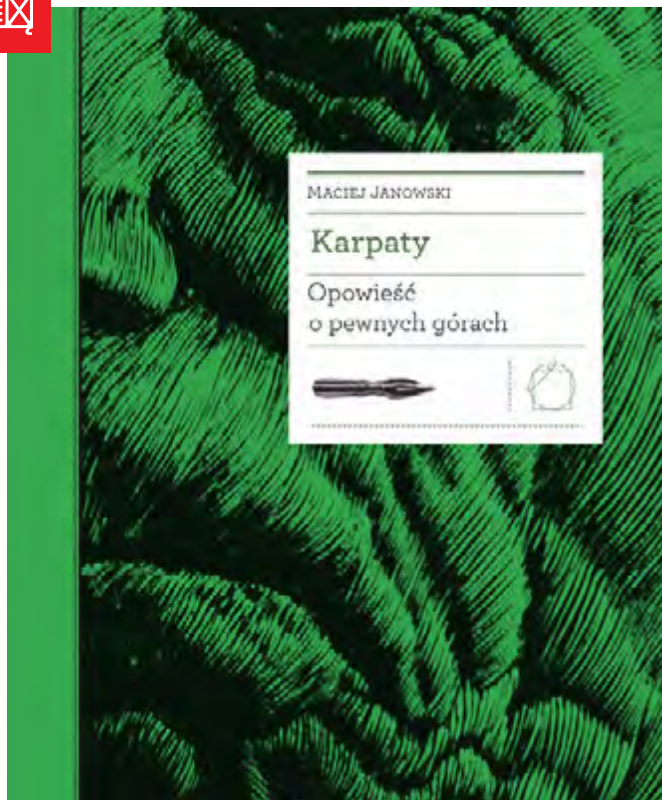
Dobrze udokumentowana i zilustrowana biografia wysokiego dowódcy SS i adiutanta Himmlera Ludolfa „Bubiego” von Alvensleben to historia o zbrodni, a raczej o bezkarności. Pokazuje przedstawiciela elity Niemiec, doskonale wykształconego arystokratę, który za sprawą wyznawanej ideologii nazistowskiej staje się bezwzględny oprawcą. Autor stara się odpowiedzieć też na pytanie, jak to możliwe, że tak wysoko postawiony zbrodniarz uniknął kary po wojnie i mieszkał w Argentynie, nie tylko bez utrudnień czy szykan, ale wręcz kultywując swoje zbrodnicze przekonania w gronie ludzi podobnych jemu samemu. Jak to się stało, że ofiara Polaków, Żydów i innych nacji, bo von Alvensleben nienawidził wszystkich *Untermenschen* po równo, nie doczekała się sprawiedliwego ujawnienia i osądzenia? Gańczak przedstawia biurokratyczne procedury, umiejętnie mnożone i przewlekane przez ludzi byłego nazistowskiego systemu oraz polityczne zawirowania, które zapewniły spokojne życie mordercy. *Polakożerca* to ważne reporterskie śledztwo stawiające pytania o winę i odpowiedzialność. /BG/

Olga Gitkiewicz *Szyjąc*

Wydawnictwo: Dowody
ISBN: 978-83-66778-85-6
Liczba stron: 160

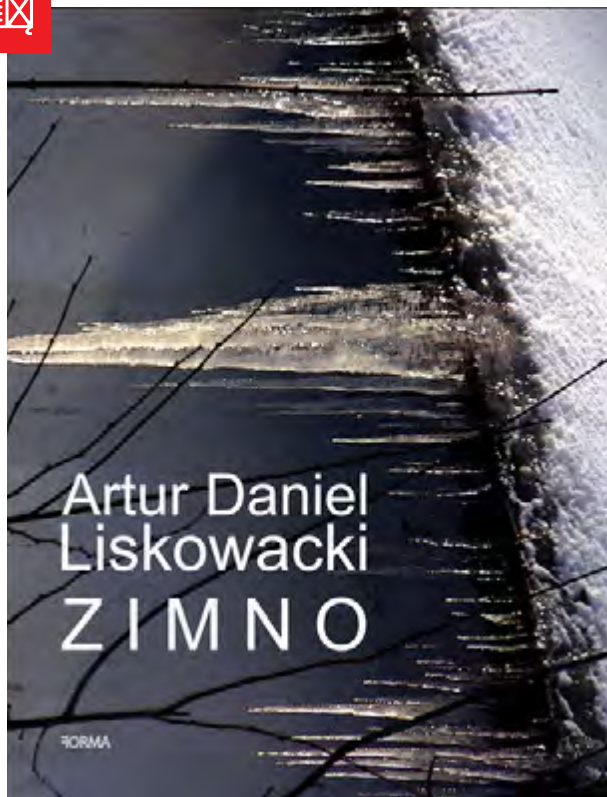
Szyjąc tworzą teksty eseistyczne, których spoiwem jest troska. Bywa ona zmartwieniem i opieką, czułością i niepokojem. Jest obfita w konteksty. Co do zasady jest kobietą. Choć bywa również frazesem. W pierwszym przypadku rodzi niezgodę, bo zmusiliśmy ją, by była zmęczona, niewynagradzana, przeciążona. W drugiej odsłonie wzmaga niechęć: poraża pustką, naskórkowością nadmiernej frekwencji. Taka troska zazwyczaj jest sloganowa. Zestawia ją Gitkiewicz z troską działającą w ciszy, z poczucia obowiązku, z niezastąpienia. Ta jest osadzona mocno, opiera się o przekonania lub gorzki przymus. Jednak zazwyczaj – niezależnie od motywacji – jest zupełnie niesłyszalna. Głos próbuje dać jej Gitkiewicz. Drugie ze słów kluczy to tytułowe szycie. Ta metafora to zgoda na nieuchronność iteracji i powrotów, poprawki i zaczynanie wszystkiego na nowo. Ale także zgoda na długotrwałość procesu, mozół, przerywanie i odwracanie uwagi. Teksty udowadniają, że troska i szycie mają ze sobą wiele wspólnego. /AZ/

Maciej Janowski
*Karpaty.
Opowieść
o pewnych
górach*

Wydawnictwo: Międzynarodowe
Centrum Kultury
ISBN: 978-83-66419-773
Liczba stron: 804

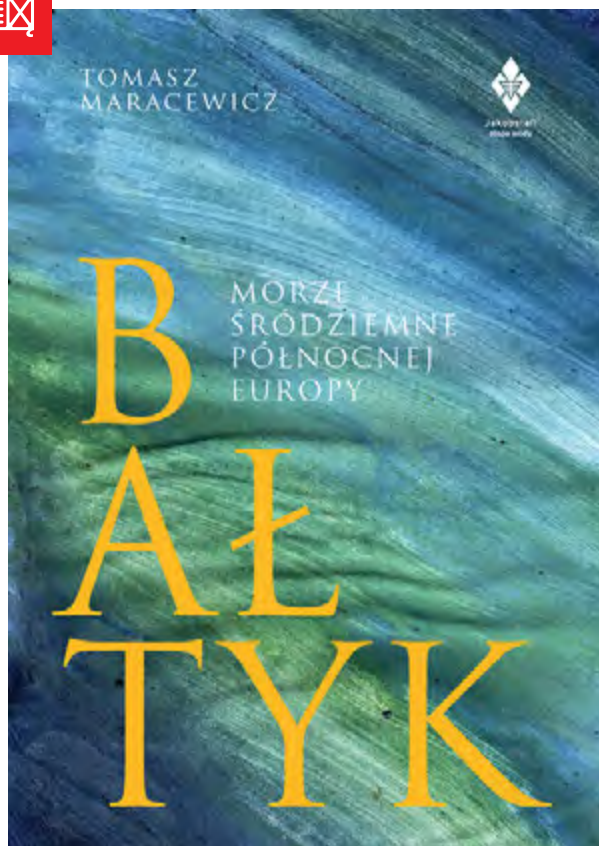
Opowieść eseistyczna o górach. O Karpatach. Ale także o „górskości”, o sposobie życia, a nawet sposobie myślenia – o świecie, jego organizacji. Wreszcie o problemie górskiej wolności – tej realnej i tej zmytologizowanej. Jak pisze autor: „Wolność w górach jest zdecydowanie czymś więcej niż romantycznym stereotypem”. Książka dla tych, którym historia Polski, a nade wszystko regionu karpackiego, jest bądź może być bliska. Rzecz z pewnością nie naukowa, raczej popularyzująca te fascynujące góry oraz sposób przenikania w nie i funkcjonowania tam pasterzy, kupców, rozbójników, także urzędników, turystów i żołnierzy (tak te grupy wylicza autor), których szlaki krzyżowały się przez wieki pomiędzy szczytami i dolinami karpackimi. Fenomen gór opisany z pasją i wiedzą, nie tylko historyczną. Arcyciekawa opowieść o karpackim życiu codziennym, ludach i ich wierzeniach, o wojnach i ich pokłosiu, o pięknie i wyjątkowości górskiego pejzażu. /JP/

Artur Daniel
Liskowacki
Zimno

Wydawnictwo: Forma
ISBN: 978-83-68215-62-5
Liczba stron: 294

W grudniu 1970 roku w Szczecinie komunistyczne władze krwawo tłumią społeczno-polityczne protesty, a przygląda się temu – nie rozumiejąc wszystkiego – dwunastoletni Alik, syn związanego z partią dziennikarza. Sens poszczególnych, nieco tajemniczych zdarzeń identyfikujemy powoli, a nad z pozoru zwykłymi scenami codzienności unosi się napięcie. Perspektywa dziecka sprawia, że wielka historia łączy się z tą bardziej intymną i kameralną. *Zimno* to bowiem także oparta na autobiograficznych wątkach powieść o dorastaniu, rodzinnych relacjach, realiach przełomu lat 60. i 70. przedstawianych z dozą tak nostalgii, jak goryczy. Napisana poetyckim językiem, czasem na granicy tłumaczalności, jakby próba rekonstrukcji tego, co się wydarzyło, odbywała się również poprzez próbowanie języka. Dwa motywy nabierają symbolicznych znaczeń, o których dociekliwy czytelnik będzie rozmyślał: zimno na wardze oraz towarzyszący Alikowi *Dziennik wyprawy na Biegun Południowy*. /AU/

Tomasz Maracewicz
*Bałtyk.
Morze
śródziemne
północnej
Europy*

Wydawnictwo: Fundacja Jakobstaf!
ISBN: 978-83-68569-05-6
Liczba stron: 672

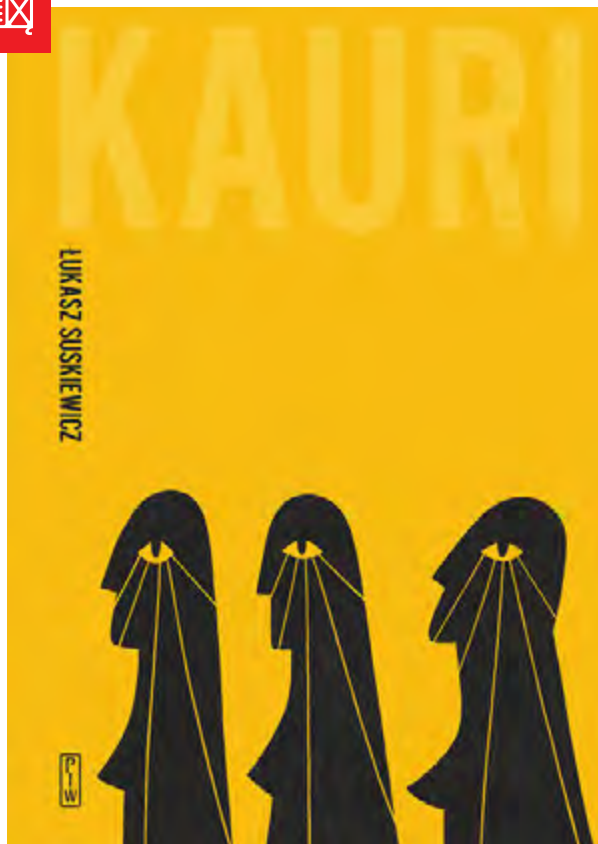
Bałtyk jako skarb, który jest do odkrycia. Takie założenie przyświecało Tomaszowi Maracewiczowi, kiedy przystępował do pisania książki. Choć niemal całe życie autor spędził przy morzu lub na morzu (żeglował na licznych jachtach, żaglowcach), to jednak pozostaje ono również dla takich jak on tajemnicą. I być może to jest właśnie ta największa siła przyciągania, która każe spoglądać na morskie światy z podziwem i stałym niedosytem. *Bałtyk* ma za podtytuł *Morze śródziemne północnej Europy* – prowokacyjnie, ale nie bez sensu. Zastanawia się Maracewicz nad rolą tych mórz w kształtowaniu kultury Północy i Południa. W odniesieniu do Bałtyku odpowiedzi upatruje w kolejnych epokach, od wczesnego średniowiecza, przez czasy Hanzy, po nowożytność. Próbuje określić tożsamość regionu. A nade wszystko interesuje go relacja człowieka z morzem. /JP/

Paweł Sołtys
Monolok

Wydawnictwo: Czarne
ISBN: 978-83-8396-239-9
Liczba stron: 120

Monolok to zbiór opowieści snutych przy fryzjerskim fotelu. Tym razem Paweł Sołtys, autor m.in. *Mikrotyków* i *Sierpnia*, postanowił pozwolić historiom płynąć własnym nurtem i rytmem, jedna po drugiej, nie wkładając ich w ramy osobnych opowiadań. Narratorem jest stary fryzjer, który niejedną anegdotę w swoim zakładzie usłyszał. Jest on świadkiem dziejów: Polski, zmieniającej się Warszawy, pełnego kolorytu grochowskiego rewiru, w tym tych najzwyklejszych – ludzkich. Podąża za historiami opowiadanymi przez swoich klientów, dopowiada je, tworzy własne, przywołuje te zasłyszane również poza zakładem. Wszystkie podszyte humorem, niesamowitością przeżyć, ale także smutkiem i tęsknotą za światem utkanym z gawędy. Ten polifoniczny monolog wydaje się być próbą wskrzeszenia minionego świata. /ŁG/

Łukasz Suskiewicz
Kauri

Wydawnictwo: Państwowy
Instytut Wydawniczy
ISBN: 978-83-8442-000-3
Liczba stron: 168

Obcobrzmiący tytuł *Kauri*, znaczący muszlę ślimaka morskiego, która dzięki trwałości mogła dawniej służyć za walutę w Afryce czy w Azji, zapowiada przeniesienie do odległego świata, zarówno w czasie, jak i przestrzeni. Punktem wyjścia powieści Łukasza Suskiewicza staje się udokumentowane historycznie wydarzenie – rozbicie francuskiego statku wiozącego niewolników u wybrzeży niewielkiej wysepki na Oceanie Indyjskim w 1761 roku. Reszta to zmyślenie, ćwiczenia z wyobraźni – co by było, gdyby..., wchodzenie w głowy, języki, kulturę i przeszłość ocalałych ze sztormu: porwanej w celach handlu Malgaski czy znudzonego życiem w Paryżu arystokraty. Autor, odsyłając nas do apogeum ery kolonializmu, za pomocą mocno osadzających się w pamięci historii i metafor, odsłania korzenie współczesnej globalizacji i kapitalizmu. /JC/

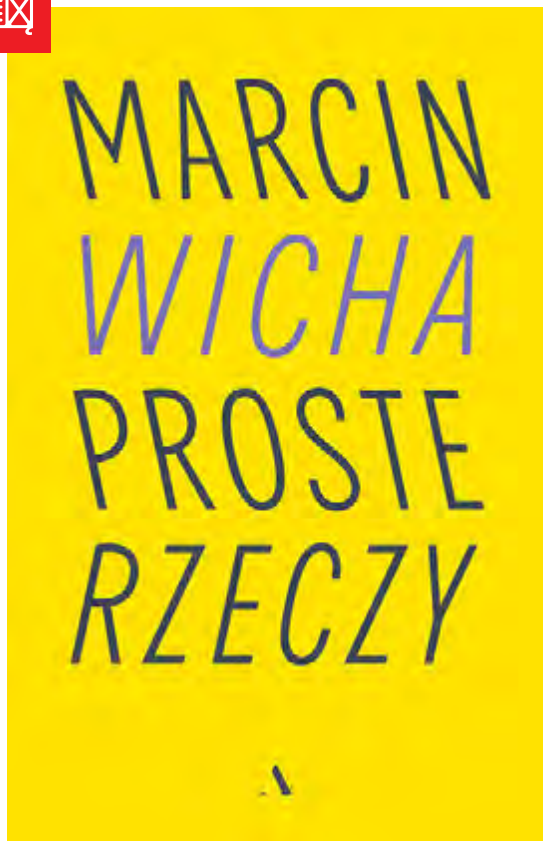

Piotr Trybalski

***Bunt.
O Polkach,
które
zdobýwały
Himalaje***

Wydawnictwo: Wydawnictwo Literackie
ISBN: 978-83-08-08325-3
Liczba stron: 456

Książka Trybalskiego zawiera najobszerniejsze opracowanie poświęcone polskiemu kobiecemu wspinaniu – od czasów powojennych aż po współczesność. Z inicjatywy najwybitniejszych polskich himalaistek, takich jak Wanda Rutkiewicz i Anna Czerwińska, kobiety zaczęły organizować wyprawy bez udziału mężczyzn, świadomie rezygnując z ich wsparcia, pomocy i opieki. Tytułowy bunt rozgrywa się na kilku poziomach kobiecego doświadczenia. To przede wszystkim sprzeciw wobec zasufladkowania i roli „tej drugiej na linie” – zawsze słabszej, wymagającej pomocy. Jest to także bunt przeciwko społecznym stereotypom oraz narzuconym rolom i schematom, wyraźnie zarysowanym w opozycji „dom – góry”. Trybalski oddaje głos kobietom gór – nie ocenia ich motywacji, nie stawia jednoznacznych tez ani nie próbuje ich definiować. Tworzy interesującą opowieść o odwadze, determinacji i niezwykłej sile, prowadzących do przełamywania stereotypów i wychodzenia poza przypisane role społeczne i kulturowe. /KH/

Marcin Wicha
Proste rzeczy

Wydawnictwo: Agora
ISBN: 978-83-8380-425-5
Liczba stron: 296

Zbiór felietonów zmarłego przedwcześnie Marcina Wichy jest – co oczywiste – odbiciem aktualności czasu ich powstania (2015-2018). Wybrzmiewają w nich sprawy zapomniane, słysząc echa rozwiązanych sporów i zamkniętych dyskusji. Jednak mimo bieżącej ulotności, jaka jest z zasady przypisana felietonom, teksty te wciąż warto przypominać. Nie są to bowiem wyłącznie powroty do bagatelek zajmujących autora przed laty, ale intrygujące świadectwo uważnego obserwatora rzeczywistości, spisane precyzyjnym piórem. Wicha przenikliwie przypatruje się otaczającemu światu: widzi przedmioty, frasuje się nieposzanowaniem ładu przestrzennego, nie godzi na brzydotę, potrzebuje i usilnie poszukuje dobrego designu. W *Prostych rzeczach* niewiele kwestii wydaje się prostych, a pod uśmiechem i ironią nieraz kryje się lęk i niezgoda na świat taki, w jakim przyszło współcześnie funkcjonować. /AZ/

Maja Wolny
*Ciała
niebieskie.
Powieść
o Annie
Schilling
i Mikołaju
Koperniku*

Wydawnictwo: Marginesy
ISBN: 978-83-68549-64-5
Liczba stron: 272

Maja Wolny podejmuje próbę literackiego przedstawienia związku między Anną Schilling a Mikołajem Kopernikiem, choć źródła historyczne na ten temat szczerzą wiadomości do tego stopnia, że właściwie ta relacja ma charakter czysto hipotetyczny. W powieści Anna Schilling przedstawiona jest jako kobieta żyjąca w nieszczęśliwym małżeństwie, co wpływa na jej sposób postrzegania rzeczywistości i sprawia, że bohaterka chwilami zaczyna idealizować więź z Mikołajem Kopernikiem. Tempo wydarzeń jest bardzo szybkie – zdarzenia następują jedno po drugim. Autorka koncentruje się głównie na życiu prywatnym Kopernika, spychając na dalszy plan jego naukowe osiągnięcia i geniusz. Mamy do czynienia z próbą „uatrakcyjnienia”, sprowadzenia do wymiaru ludzkiego historycznej pomnikowej postaci astronoma, który „ożywa” poprzez wejście w wymiar miłośno-romansowy. /KR/

Przygotował zespół Instytutu Książki

Teksty:

Joanna Chludzińska /JC/, Łucja Gawkowska /ŁG/, Beata Górską /BG/,
Katarzyna Humeniuk /KH/, Jakub Paczeński /JP/, Karolina Rybska /KR/,
Marta Skiba /MS/, Agnieszka Urbanowska /AU/, Anna Zagórska /AZ/

Prowadzenie: Jakub Paczeński

j.paczesniak@instytutksiazki.pl

www.instytutksiazki.pl

Zapraszamy do korzystania z programów Instytutu Książki:

[Sample Translations ©POLAND](#)

[Kolegium Tłumaczy](#)

Polecamy nowy portal Instytutu Książki:

[Dziennik Literacki](#)